

La creu de terme de la Galera

Albert Curto Homedes

L'estiu del 2012, una notícia de caràcter local va fer saltar les xarxes socials i, de retruc, bona part dels mitjans de comunicació tradicional en un temps en què solen anar mancats de titulars. A la població aragonesa de Borja, una senyora d'edat avançada, voluntària i aficionada a l'art, va voler restaurar una degradada pintura d'Elias Garcia que representava Jesús en la seua versió iconogràfica de l'«Ecce Homo». El resultat, maldestre i caricaturesc, va donar la volta el món. El "nou" «Ecce Homo» del santuari de la Misericòrdia s'ha fet tristament famós, tant que d'arreu hi va gent a comprovar tal disbarat i és avui un dels atractius del santuari i una de les icones identificatives de Borja.

Potser ha sigut aquest (incorporar un reclam que desentona per avivar la morbositat i, de pas, cert tipus de turisme) el motiu secret dels promotors de la nova creu de terme de la Galera; un propòsit -també cal dir-ho- no compartit pels seus vilatans perquè em consta que per a molts galerencs i galerenques aquesta actuació desplaça, senyal, d'un costat, que s'ha fet sense el seu parer i, de l'altre, que tenen, a diferència dels promotors, una més educada sensibilitat estètica.

El primer que se'n acut en veure l'actual creu de terme al mig d'una rotonda és de despropòsit: ho és per les desmesures, pel seu perfil antiestètic, per la seua impropietat i per la seua ubicació. Però tot plegat, com bé poden argüir els seus defensors, són aspectes que es belluguen en el món de

Diferents imatges de la creu de terme seguint ordre cronològic fins a l'actualitat (d'esquerra a dreta).

la subjectivitat i, ja se sap, el que per a mi pot semblar esferèidor per a un altre pot resultar del tot escaient.

El que ja no és subjectiu, sinó constatable, és en tot allò en què la nova creu afecta el patrimoni històric i artístic, protegit per llei. Si es fes una creu de cap i de nou, malgrat la seua exageració, no tindria la mateixa naturalesa d'atemptat com ara. Però ara sí que ho és perquè s'ha reutilitzat el pedestal de l'antiga creu de terme, un element que conserva les restes, gastades però identificables, del seu capítol històric gòtic. La Llei del patrimoni cultural català declara, per defecte, Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN), és a dir, la seua màxima protecció a les creus de terme. Això vol dir, entre altres coses, que qualsevol intervenció o modificació d'aquest tipus de bé catalogat ha de passar forçosament per la Comissió del Patrimoni Cultural, la qual ha de dictaminar sobre la seua conveniència.

"Amb la creu de la Galera s'ha comès una il·legalitat. S'ha reutilitzat el pedestal de l'antiga creu, declarat Bé Cultural d'Interès Nacional, i no s'ha passat per la Comissió del Patrimoni Cultural"

Això no s'ha fet en el cas de la Galera. Per tant, és fàcil concloure que s'ha comès una il·legalitat. L'actual versió -no ho oblidem- desvirtua el caràcter intrínsec de la creu de terme original. ja

que s'utilitza la columna del peu com si fos un dels braços de la creu. En definitiva, se l'ha desnaturalitzada.

Diràs que aquesta creu pateix una fatalitat. El 1899, l'intel·lectual Fran-

cisc Mestre i Noé va alertar de les intencions del llavors govern municipal de la Galera de voler enderrocar la Creu. Va moure cel i terra per evitar-ho i ho va aconseguir. Fins i tot l'Acadèmia de San Fernando va intervenir per aturar el que era imminent. Però el que es va impedir en aquell moment no va ser suficient per afrontar els estralls de la Guerra Civil. En acabar només va restar el pedestal com a únic però ric vestigi d'una creu de pedra, veritablement artística, del segle xv. El peu mutilat va ser completat anys més tard amb una creu de ferro discreta i prou adequada a les tipologies de creus de terme, i així va ser fins al moment actual, que ha estat substituïda per una altra dominada per un criteri megalòmic i monumentalista.

Per encarar-se al conseqüent judici crític que aquesta acció comporta sempre queda allò de traure pit i reconduir el nyap a la vanagloria local, com han fet a Borja. Això no evitarà la percepció dels altres, però sembla que d'aquesta forma ens creiem, curiosament, menys vulnerables. És el que en diem una fugida cap a endavant. Tan fàcil que hagués sigut assessorar-se per entesos i tècnics o, senzillament, complir la normativa establerta. ■

La imatge

Exposició de Narcís Galià al Consell del Montsià

L'exposició va ser inaugurada divendres, dia 29 de gener.

AMPOSTA

La sala Emili Vives del Consell Comarcal del Montsià acull una exposició del reconegut artista Narcís Galià, catedràtic de pintura de la facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona. El pintor, afincat a Alcanar des de fa més de 30

anys, presenta un recull de 22 pintures de diferents temàtiques que mostren part de l'obra de l'artista. L'exposició *Homenatge a la vida. El color en la seva mirada als seus 90 anys* de Narcís Galià es podrà visitar fins al 12 de febrer al Consell Comarcal del Montsià. ■

CONSULTES EXTERNES / URGÈNCIES / SALA DE PARTS / HOSPITALITZACIÓ / QUIRÒFANS / PROVES DIAGNÒSTIQUES I TERAPÈUTIQUES

Clínica Terres de l'Ebre
TORTOSA

Atenció sanitària,
propera i accessible

Pl. de Joaquim Bau, 6-8 43500 Tortosa
clínicaortosa@grupsagessa.cat
977 588 200
Reserva de visites 977 588 205

Atenció personalitzada per
a mútues i particulars de
les Terres de l'Ebre, el Baix
Maestrat i el Baix Aragó

A Tortosa des de 1945
Sempre al teu servei

Proves diagnòstiques i terapèutiques		INF	REU
AG	Bioquímica, hematologia i microbiologia	Cures, injectables, vacunes i educació per a la salut	Capil·laroscòpia i infiltracions
ALG	Proves d'al·lèrgia	ME	RHB
AN	Clinica del dolor	Revisions esportives per a infants, adults i professionals	Fisioteràpia i rehabilitació del sòl pèlvic
AP	Biòpsia, citologia i immunohistoquímica	OBS	SDPI
CAR	ECG, holter ECG i TA, ergometria i ecocardiografia	Ecografia ginecològica, obstètrica i morfològica, histerosalpingografia, monitoratge fetal i ecografies 4D	Radiografia simple i contrastada, mamografia, ortopantomografia, cefalometria i telemetria
COT	Artroscòpies, infiltracions, embenats i enguixats	OFT	Ecografia abdominal, renovescoprostàtica, cardíaca, mamària, oftàlmica, pediàtrica, muscular i parts moles, osteoarticular, transvaginal i tiroïdal
DER	Crioteràpia i electrocoagulació	ORL	PAP i BAC
DIG	Gastroscòpia, colonoscòpia i polipectomia amb sedació	Espirometria dinàmica i amb broncodilatació. Polisomnografia	Ecodopplers arterials i venosos (EEH, EESS i TSA)
			URO
			Cistoendoscòpia, sondatge vesical, dilatacions uretrals i urodinàmica